

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar regeringens förslag till anslag i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner samt två motioner från den allmänna motionstiden 2015. I motionerna finns alternativa budgetförslag från Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna samt från Sverigedemokraterna. Övriga motionsyrkanden om kommuner från den allmänna motionstiden 2014 planerar finansutskottet att behandla under våren 2015.

Utskottet tillstyrker allianspartiernas (M, C, FP, KD) förslag om anslag för utgiftsområdet vilka uppgår till totalt ca 91,4 miljarder kronor.

Utskottet avstyrker delvis regeringens och helt Sverigedemokraternas förslag om anslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Budgetprocessen i riksdagen.....	4
Betänkandets disposition.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 25.....	6
Anslag inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	9
Kompletterande information.....	13
Utskottets ställningstagande.....	13
Särskilda yttranden.....	15
1. Anslagen för 2015 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (S, MP, V).....	15
2. Anslagen för 2015 utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (SD).....	16
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	19
Propositionen.....	19
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15.....	19
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag.....	20
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag.....	21
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Regeringens anslagsförslag inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner 2015.....	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslagen för 2015 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2014/15:1 utgiftsområde 25 punkt 1 och motion

2014/15:2842 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 1 och 2 samt

avslår motion

2014/15:2888 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD).

Stockholm den 11 december 2014

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Jonas Jacobsson Gjörtlér (M), Jörgen Hellman (S), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Ingela Nylund Watz (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Hans Unander (S), Dennis Dioukarev (SD), Erik Ullenhag (FP), Ulla Andersson (V), Jakob Forssmed (KD), Marie Granlund (S) och Maria Malmer Stenergard (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2014/15:1 i de delar som gäller utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

I bilaga 2 redovisas regeringens förslag till anslag för 2015 och de avvikelser från dessa som allianspartierna respektive Sverigedemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 3 återfinns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen har, med bifall till allianspartiernas (M, C, FP, KD) reservation, bestämt utgiftsramen för 2015 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner till 91 441 002 000 kronor (mot. 2014/15:3002, bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:37). I detta ärende föreslår finansutskottet hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottets beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottets uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen som gäller anslag inom utgiftsområde 25.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 25

Utskottets bedömning i korthet

Utskottet anser att regeringen bör kunna analysera och dra generella slutsatser om sambandet mellan statsbidragen och måluppfyllelsen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Propositionen

Riksdagen har beslutat om målet för utgiftsområde 25. Målet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet (prop. 2008/09:1 utg.omr. 25 avsnitt 2.3, bet. 2008/09:FiU3, rskr. 2008/09:150).

Regeringens redovisning av resultaten för utgiftsområde 25 i fråga om kommunsektorns ekonomiska förutsättningar och kommunernas och landstingens ekonomiska resultat kan endast användas i begränsad omfattning för att belysa måluppfyllelsen inom utgiftsområdet. Det går därför inte att dra alltför långtgående slutsatser om sambanden mellan storleken på de generella statsbidragen, fördelningen av dessa och enskilda kommuners och landsting finansiella ställning. Ytterligare resultatredovisning av skola, socialtjänsten, hälso- och sjukvården och andra kommunala ansvarsområden görs inom andra utgiftsområden i budgetpropositionen (se främst utg.omr. 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg och utg.omr. 16 Utbildning och universitetsforskning).

För 2013 redovisade kommunerna och landstingen ett sammanlagt resultat som motsvarar kommunallagens krav om en ekonomi i balans. I boksluten för 2013 redovisade 91 procent av kommunerna (263 stycken) och 20 procent av landstingen (4 stycken) ett positivt resultat. Sedan 2006 har andelen kommuner med positiva ekonomiska resultat varierat med mellan 75 och 97 procent. För landstingen har andelen varierat med mellan 15 och 90 procent.

Målet för en god ekonomisk hushållning varierar mellan kommunerna och landstingen, men ett vanligt mål är ett resultat som utgör 2 procent av skatter och generella statsbidrag. För 2013 uppgick resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag till 3,1 procent för sektorn som helhet. Kommunernas andel uppgick i genomsnitt till 5,2 procent och landstingens andel till i genomsnitt $-0,7$ procent. Under den senaste femårsperioden har resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag varierat för hela sektorn med i genomsnitt mellan 1 och 2,9 procent per år. Kommunerna har varje år haft ett bättre ekonomiskt resultat i relation till skatteintäkter och generella bidrag än landstingen.

Balanskravet och kravet om god ekonomisk hushållning har en stor betydelse för en ansvarsfull ekonomisk förvaltning i kommunsektorn. De minskar

riskan för underskott och bidrar till att överskottsmålet kan nås för hela den offentliga sektorn.

Från och med 2013 kan kommunerna och landstingen i goda tider sätta av medel i en resultatutjämningsreserv för att ta dessa i anspråk när de ekonomiska förutsättningarna försämras. I boksluten för 2013 hade kommunerna och landstingen reserverat totalt 6,5 miljarder kronor i resultatutjämningsreserver.

Kommunsektorns finanser

Kommunsektorns intäkter uppgick till totalt 900 miljarder kronor 2013, vilket var en ökning med 4 procent jämfört med 2012. Av dessa intäkter kom 584 miljarder kronor från inkomstskatter och 140 miljarder från statsbidrag (86 miljarder i form av generella statsbidrag och 54 miljarder kronor i form av specialdestinerade statsbidrag). Verksamhetens totala kostnader (inklusive avskrivningar och finansiella kostnader) uppgick till totalt 887 miljarder kronor. Det sammanvägda resultatet uppgick därmed till 13 miljarder kronor 2013, varav kommunerna redovisade ett positivt resultat om 15 miljarder kronor medan landstingen redovisade ett negativt resultat om nästan 2 miljarder kronor. Jämfört med 2012 var resultatet drygt 6 miljarder kronor lägre 2013.

I resultatet för 2013 ingår dels återbetalningar av sjukförsäkringspremier från AFA Försäkring, dels effekten av sänkningen av diskonteringsräntan för beräkning av pensionsåtaganden som tvärtom påverkar resultatet negativt.

Kommunsektorns inkomster har utvecklats relativt svagt hittills under 2014, men i takt med att arbetsmarknadsläget succesivt förbättras stärks sektorns finansiella förutsättningar. Sektorns finansiella sparande och resultat kommer att bli svagare under 2014 jämfört med 2013. Skatteunderlaget utvecklas förhållandevis svagt och kommunsektorn får ingen återbetalning av premier från AFA Försäkring i år. De totala inkomsterna väntas därmed öka relativt svagt (med 2,7 procent) medan utgifterna väntas öka i högre takt. Utgifterna för den kommunala konsumtionen bedöms öka med 1,3 procent 2014. Trots den svaga utvecklingen av inkomsterna bedöms kommunsektorns ekonomiska resultat uppgå till 12 miljarder kronor för 2014.

Under perioden 2015–2018 beräknas kommunsektorns inkomster öka snabbare, i genomsnitt med ca 4,5 procent per år. Även statsbidragen beräknas öka under de kommande åren till följd av att de riktade statsbidragen beräknas öka med 20 miljarder kronor mellan 2014 och 2018. Detta beror på ett ökat antal asylsökande och på reformer inom välfärds- och arbetsmarknadsområdet. Ökningen av de specialdestinerade bidragen motsvaras av en ökning av konsumtionen och därmed även utgifterna. Under perioden 2015–2018 beräknas utgifterna öka i en något svagare takt än inkomsterna. Kommunsektorn som helhet bedöms uppnå ett resultat som är i linje med god ekonomisk hushållning under perioden 2015–2018.

Antalet sysselsatta i kommunalt finansierad verksamhet uppgick till drygt 1,2 miljoner personer 2013. Sysselsättningen är därmed tillbaka på samma

nivå som före finanskrisen. För 2014 bedöms den kommunalt finansierade sysselsättningen öka med ca 0,7 procent (ca 9 000 personer). Från 2015 ökar sysselsättningen i en högre takt och 2018 beräknas sysselsättningen uppgå till 1 296 000 personer.¹

Utskottets bedömning

Utskottet har analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 25 i budgetpropositionen. Analysen är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Utskottet noterar att regeringen anser att det är svårt att dra alltför långtgående slutsatser om sambanden mellan storleken på de generella statsbidragen, fördelningen av dessa och enskilda kommuners och landsting finansiella ställning. Utskottet anser ändå, trots dessa svårigheter, att regeringen bör kunna analysera och dra generella slutsatser om sambandet mellan statsbidragen och måluppfyllelsen för utgiftsområdet.

Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att följa upp systemet för kommunalekonomisk utjämning. Uppdraget regleras sedan 2008 i Statskontorets instruktion. Syftet med uppföljningen är att ge underlag för en kontinuerlig uppdatering av utjämningsystemet. Statskontoret har även i uppdrag att genomföra en övergripande kartläggning de faktorer som har betydelse för kommunerna och deras verksamheter (dnr Fi2013/4575).

Finansdepartementet har vidare gett sakkunniga i uppdrag (dnr Fi2014/2038) att biträda departementet med att utforma en metod för en uppföljning av kommunernas och landstingens ekonomi och en struktur för att sammanställa den information som ligger till grund för uppföljningen.

Utskottet gör bedömningen att regeringen noga följer den ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn. Vidare anser utskottet att regeringen bör följa de rekommendationer om en uppdatering av systemet för kostnadsutjämning som Statskontorets löpande uppföljning resulterar i. Slutligen noterar utskottet att regeringen har för avsikt att kartlägga de faktorer som har betydelse för kommunerna, vilket ytterligare borde förbättra resultatredovisningen på området.

¹ Utvecklingen drivs dels av demografiska förändringar som ökar personalbehovet inom skola, vård och äldreomsorgen, dels av satsningar på traineejobb och extratjänster samt en ökning av det kommunala skatteunderlaget.

Anslag inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar medel inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner och förordrar ett oförändrat kommunalt utjämningsssystem i enlighet med allianspartiernas (M, C, FP, KD) förslag.

Propositionen

I budgetpropositionen för 2015 föreslås att anslagen för utgiftsområde 25 blir 0,9 miljarder kronor högre än 2014, varav ca 1 miljard kronor till kommunerna och -0,1 miljarder kronor till landstingen. Ökningen beror till stor del på att kommunsektorn kompenseras för att nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga avskaffas.

Tabell 1 Regeringens anslagsförslag inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner 2015

Tusental kronor

Anslag		Belopp
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	90 772 537
1:2	Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 712 965
1:3	Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	5 350
Summa		94 490 852

Källa: Budgetpropositionen för 2015.

Anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 90 772 537 000 kronor för 2015 till anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting enligt lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning och även som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn.

Jämfört med 2014 innebär förslagen en höjning av anslaget med ca 644 miljoner kronor. I propositionen föreslår regeringen följande större ändringar.

- Nedsättningen av socialavgifterna för unga avskaffas. Till följd av detta kompenseras kommunsektorn genom att statsbidragen ökas med 1,5 miljarder kronor per år fr.o.m. 2015. Från 2016 beräknas statsbidragen öka ytterligare 1,5 miljarder kronor per år. Beloppet fördelas mellan kommunerna och landstingen i proportion till antalet anställda i ålderskategorin 18–26 år och de genomsnittliga lönerna som gäller för dessa kategorier.
- Anslaget för ersättningar för gränsöverskridande vård som betalas ut till personer som vid tiden för vården var bosatta i landstinget höjs med 69

miljoner kronor 2015. Anledningen är det EU-direktiv om patientrörlighet som antogs 2013, i vilket landstingen och kommunerna fick kostnadsansvar för viss gränsoverskridande vård.

- Bestämmelserna om fritidspeng i socialtjänstlagen ska upphöra att gälla och de medel som avsatts för detta ändamål ska i stället användas för att höja barndelen i riksnormen för försörjningsstödet för barn i åldrarna 7–18 år. Anslaget ökar därmed med 81 miljoner kronor fr.o.m. 2015.
- Takbeloppen i högkostnadsskyddet inom äldreomsorgen höjs fr.o.m. den 1 juli 2015 (föreslås i proposition under hösten). Avsikten är att de båda takbeloppen för hemtjänst och dagverksamhet respektive del av flerbäddrum i särskilt boende höjs med 224 kronor per månad. Förslaget medför att kommunernas möjlighet till avgiftsuttag ökar. Därmed föreslås, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen, att anslaget minskar med 75 miljoner kronor 2015.
- Avdragsrätten för pensionssparande begränsas, vilket leder till ökade skatteintäkter för såväl kommunerna som staten. För 2015 föreslås att avdragsrätten begränsas till 1 800 kronor per år, vilket innebär en inkomstökning för kommunsektorn på 2 271 miljoner kronor per år. Avdragsrätten avskaffas från 2016. Som en följd av att kommunsektorns skatteintäkter ökar föreslår regeringen att anslaget minskas med 2 271 miljoner kronor 2015, varav med 1 662 miljoner kronor för kommunerna och 909 miljoner kronor för landstingen. Fördelningen är gjord i förhållande till den genomsnittliga skattesatsen för kommunerna respektive landstingen.
- Övriga ekonomiska regleringar uppgår till ca 1,9 miljarder kronor och avser huvudsakligen regeringens föreslagna skattelättnader för pensionärer.
- De förändringar i inkomstutjämnningen som den förra regeringen genomförde medför att 961 miljoner kronor omfördelas till ett mindre antal höginkomstkommuner och ett landsting. Regeringen anser att det är angeläget att utjämningsystemet förändras så att en rättvisare fördelning kan åstadkommas. De lagändringar som detta kräver måste beredas och förändringarna beräknas träda i kraft den 1 januari 2016.

1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 3 713 miljoner kronor till anslaget 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) för 2015. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner enligt lagen (2008:342) om utjämnning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS.

Enligt en preliminär beräkning från Statistiska centralbyrån (SCB) kommer utjämnningen för LSS-kostnader under 2015 att uppgå till 3 713 miljoner kronor. Jämfört med 2014 är det en höjning av anslaget med 248 miljoner kronor.

1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 5 350 000 kronor till anslaget 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer för 2015.

Under anslaget anvisas medel som får användas för statsbidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området – Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

RKR är en ideell förening för normbildning i kommunala redovisningsfrågor med uppgift att främja god redovisningssed i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Medlemmar i föreningen är staten och kommunerna, som i ett avtal har förbundit sig att stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med vardera högst 1 400 000 kronor per år. I en skrivelse till Regeringskansliet (dnr Fi2014/1638) har RKR anhållit om statligt bidrag med 1 400 000 kronor för 2015 års verksamhet.

Även RKA är en ideell förening. Medlemmarna är staten och SKL. RKA tillhandahåller bl.a. nyckeltal i en databas för jämförelser i kommunsektorn. Syftet med databasen är att stödja uppföljningen av måluppfyllelse och resursanvändning i kommunerna och landstingen. Även i denna förening har medlemmarna i ett avtal förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet med högst 3 950 000 kronor vardera. I en skrivelse till Regeringskansliet (dnr Fi2014/1639) har RKA anhållit om statligt bidrag med 3 950 000 kronor för 2014.

Regeringen föreslår därför att 5 350 000 kronor anvisas anslaget 2015.

Motionerna

Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna

I allianspartiernas gemensamma partimotion 2014/15:2842 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M, C, FP, KD) föreslås att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning är 3 161 miljoner kronor lägre än regeringens förslag². Vidare anförts att de förändringar av det kommunala utjämningsystemet som det beslutades om i 2013/14:FiU3 ska fortsätta att gälla. Motionärerna har även i den gemensamma partimotionen 2014/15:3002 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (M, C, FP, KD) föreslagit att vissa reformer ska införas bl.a. obligatorisk läxhjälp, sommarskola och mer matematikundervisning. Vidare vill motionärerna att en tioårig grundskola införs och att tidiga insatser görs för nyanlända och utrikesfödda elever.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2014/15:2888 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) föreslås att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning höjs med 3 227 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Jämfört med regeringens förslag vill motionärerna även att anslaget 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader minskar med

² Se information om revideringar under rubriken Kompletterande information.

8 miljoner kronor 2015. Motionärerna hänvisar till sin budgetmotion (motion 2014/15:3003 av Mattias Karlsson m.fl. [SD]). I höstbudgetmotionen vill motionärerna bl.a. att rätten till heltid, deltid och möjligheten till kompetensutveckling på arbetstid utökas inom den offentliga sektorn. Vidare vill motionärerna se en minskad invandring och att lagen om modersmålsundervisning avskaffas. Motionärerna vill öka antalet platser till komvux med 5 000 och kompensera kommunerna för ökade utgifter till följd av att motionärerna vill höja arbetsgivaravgiften.

Sammanställning av förslag till ramanslag

I bilaga 2 redovisas regeringens och oppositionens förslag till anslag inom utgiftsområde 25.

Kompletterande information

Tilläggsinformation till allianspartiernas budgetmotion

Under utskottets beredning har allianspartierna anmält ett antal revideringar i förhållande till sin budgetmotion 2014/15:3002 (M, C, FP, KD). På utgiftssidan har allianspartierna anmält att utgiftsramen för utgiftsområde 25 ska revideras i förhållande till vad som angetts i budgetmotionen. Utgiftsramen för utgiftsområde 25 påverkas enligt följande: +112 miljoner kronor för 2015, +67 miljoner kronor för 2016, +67 miljoner kronor för 2017 och +67 miljoner kronor för 2018. I tabellen i bilaga 2 till betänkandet ingår inte dessa revideringar. Däremot redovisas de i allianspartiernas reservation till rambeslutet och är inräknade i allianspartiernas beslutsbilagor till reservationen (bil. 3 och 9 i bet. 2014/15:FiU1).

Allianspartiernas förslag som bifallits av riksdagen innebär att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning tillförs 91 441 miljoner kronor för 2015, vilket är ca 3 050 miljoner kronor lägre än i regeringens förslag. Det lägre anslaget är en följd av att riksdagen beslutat att avslå regeringens förslag om att avskaffa nedsättningen av socialavgiften för unga och sänkt skatt för pensionärer. Därutöver ändras anslaget bland annat på grund av att medel avsätts för att skapa bättre förutsättningar för kommuner att erbjuda läxhjälp. Detta innebär en ökning av anslaget med ca 390 miljoner kronor för 2015. Vidare föreslås att fritidspengen för barn ska finnas kvar, och därmed att barndelen i riksnormen för försörjningsstödet för barn i åldrarna 7–18 år inte höjs med 82 miljoner kronor. Dessutom avslås regeringens förslag om att justera takbeloppen i högkostnadsskyddet inom äldreomsorgen, vilket hade inneburit att anslaget minskats med 75 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Den 3 december 2014 biföll riksdagen allianspartiernas (M, C, FP, KD) reservation och fastställde därmed ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner till 91,4 miljarder kronor (bet. 2014/15:FiU1). Enligt 5 kap. 12 § riksdagsordningen får utgiftsområdets anslag inte överskrida den fastlagda ramen för utgiftsområdet. Såväl regeringens förslag om anslag i propositionen som Sverigedemokraternas förslag om anslag i motionen ligger högre än den ram som fastställts och kan således inte bifallas av riksdagen vid behandlingen av utgiftsområdet.

Utskottet anser att kommunerna och landstingen oavsett den egna skattekraften och strukturella kostnadsskillnader ska kunna erbjuda en likvärdig ser-

vice till sina invånare. Därför bör de viktiga förändringar i systemet för kommunalekonomisk utjämning som riksdagen beslutade om förra året vara kvar (bet. 2013/14:FiU3).

Utskottet noterar att allianspartierna bl.a. tillför anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning medel motsvarande ca 389 miljoner kronor för att skapa bättre förutsättningar för kommunerna att kunna erbjuda läxhjälp.

Utskottet anser att allianspartiernas förslag till anslag under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner är väl avvägda och skapar goda förutsättningar för kommuner och landsting att bedriva viktiga välfärdstjänster såsom sjukvård, äldreomsorg och skola.

Enligt utskottets uppfattning behöver inte upplysningar och yttranden enligt vad som redovisas i 10 kap. 4 § riksdagsordningen inhämtas, med anledning av förslagen.

Med detta tillstyrker utskottet Alliansens förslag till anslag inom utgiftsområde 25 och avstyrker delvis regeringens och helt Sverigedemokraternas här aktuella förslag.

Särskilda yttranden

1. Anslagen för 2015 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (S, MP, V)

Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Jörgen Hellman (S), Ingela Nylund Watz (S), Hans Unander (S), Marie Granlund (S), Janine Alm Ericsson (MP) och Ulla Andersson (V) anför:

Sverige ska vara en global förebild, i vår utveckling, vår jämlikhet, vår jämställdhet och vårt ledarskap i klimatomställningen. Ett land som kännetecknas av alla människors lika värde, självförtroende, solidaritet och tron på att framtiden går att förändra. Sverige ska vara en ledande och inspirerande kraft i världen. Där vi investerar gemensamt i människor och miljö, i kunskap och konkurrenskraft, i trygghet i nuet och hopp inför framtiden. Där vi brygger över klyftor och där alla barn har möjligheter att förverkliga sin fulla potential. Vi kommer alltid att stå upp för ett öppet och humant samhälle!

Sverige befinner sig på flera viktiga områden i ett allvarligt läge. Arbetslösheten har bitit sig fast på höga nivåer. Överskott har vänts till underskott. Skolresultaten rasar och välfärden uppvisar stora brister. Klyftorna växer och ojämställdheten mellan kvinnor och män består. De sänkta klimatambitionerna och oviljan att med kraft ställa om till miljövänlig produktion riskerar vår natur, människors hälsa och Sveriges ekonomiska utveckling.

För tredje gången av tre möjliga efterlämnar en borgerlig regering stora hål i statens finanser. Ofinansierade skattesänkningar har bidragit till att underskotten i de offentliga finanserna har vuxit år efter år, även när konjunkturen stärkts. Överskotts målet nås inte. Nu ska underskotten steg för steg pressas tillbaka, så att Sverige inte längre bryter mot det finanspolitiska ramverket. Därför finansieras nya reformer fullt ut i den rödgröna budgeten.

En politik för fler jobb, präglad av både social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet, ger ökad sammanhållning och är avgörande för Sveriges utveckling. Sverige ska ha en välfärd att lita på. Inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. Sverige ska vara ett land som håller ihop.

Det är olyckligt och allvarligt att en riksdagsmajoritet bestående av de tidigare regeringspartierna och Sverigedemokraterna har avvisat ett budgetförslag med denna inriktning, till förmån för ett alternativ som fortsätter på en väg som väljarna sa nej till vid valet den 14 september. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet ser fördelningen inom utgiftsområde 25 som en del av budgetpropositionens förslag som en helhet. Inriktningen av politiken inom utgiftsområdet ska vara att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting att bedriva viktig välfärdsverksamhet.

Med vårt budgetalternativ skulle bl.a. bättre förutsättningar för jobb och utbildning i kommunsektorn ha skapats. Riksnormen för försörjningsstödet för barn borde ha höjts med 81 miljoner kronor. Vi anser också att pensionärernas villkor skulle ha förbättrats genom att skattelättnader för pensionärer med 1 913

miljoner kronor hade genomförts. Vårt långsiktiga mål är att skatteklyftan ska slutas genom att skatten sänks för pensionärer.

Utöver de reformer som rör under utgiftsområde 25 så hade vår budgetproposition påverkat kommunsektorns ekonomi positivt genom bl.a. ökade anslag till äldreomsorg, sjuk- och förlossningsvård, stöd till kvinnojouren, höjt underhållsstöd och högre A-kassa.

Vi har också i budgetpropositionen 2014/15:1 föreslagit att det kommunala utjämningsystemet ändras så att fördelningen blir rättvisare. Det förslag som alliansregeringen genomförde förra året avviker från den parlamentariska utredningen SOU 2011:39, vilket medför att 961 miljoner kronor omfördelas till i huvudsak ett tiotal moderatstyrda höginkomstkommuner. Detta anser vi är en orättvis och felaktig fördelning mellan kommunerna.

2. Anslagen för 2015 utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (SD)

Oscar Sjöstedt (SD) och Dennis Dioukarev (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk, politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap hoppas vi kunna skapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet.

Sverigedemokraterna står fritt från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier och kan därför inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt i ekonomiska frågor. Förutsatt att det kan gagna Sverige och dess medborgare är vi öppna för samtal, diskussioner och samarbeten med alla andra partier.

I vår höstbudget stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra.

Rent statsfinansiellt är Sveriges ekonomiska utgångsläge relativt gott. Där emot biter sig arbetslösheten alljämt fast vid oroväckande höga nivåer. Vår avsikt är att skapa förutsättningar för Sveriges befintliga arbetskraft att möta den efterfrågan som finns på arbetsmarknaden.

Sverigedemokraterna ställer sig otvetydigt bakom de finanspolitiska hörnstenarna om överskottsmål för den offentliga sektorn, utgiftstak samt krav på kommuner och landsting om en god ekonomisk hushållning.

I och med beslutet som togs den 3 december i kammaren vill vi härmed tydliggöra vår ställning och vårt agerande. Vid voteringen i kammaren gav Sverigedemokraterna i första hand stöd till partiets eget budgetförslag som skulle ha inneburit betydande förbättringar för välfärden, ökad trygghet och stärkt ekonomi för bl.a. sjuka, personer med funktionsnedsättning, pensionärer, förvärvsarbetare och barnfamiljer. De övriga partierna röstade ned vårt budgetförslag och stoppade de stora och fullt finansierade satsningarna på trygghet och välfärd med hänvisning till att man inte ansåg att finansieringen av dessa reformer borde ske genom minskad invandring. Enligt vår mening tydliggjorde man därmed att fortsatt massinvandring är viktigare än alla välfärdsreformer tillsammans.

Efter att Sverigedemokraternas förslag fallit i voteringen kring statsbudgeten återstod endast de rödgrönas och allianspartiernas förslag. Sverigedemokraternas bedömning var att nettoeffekten för samhället av de bägge förslagen var likvärdig. Denna analys delas av bl.a. John Hassler, professor i nationalekonomi och ordförande i Finanspolitiska rådet, som slagit fast följande: ”Det finns egentligen inte några fundamentala skillnader mellan alliansens och regeringens ekonomiska politik”.

Med utgångspunkt i vårt ansvar för det svenska samhällets långsiktiga stabilitet och välbefinnande och det principbeslut som fattats av Sverigedemokraternas riksdagsgrupp om att hädanefter försöka stoppa varje budgetproposition som innebär att invandringen ökar ytterligare från nuvarande, historiskt höga, nivåer, valde vi att stödja allianspartiernas budgetmotion.

Detta innebär inte att Sverigedemokraterna ställer sig bakom Alliansens budgetmotion i sak, utan detta var ett resultat av regeringens ovilja att inte ytterligare förvärra en politik som i grunden skadar hela det svenska samhället. Om vi hade lagt ned våra röster skulle vi med säkerhet ha låst fast landet vid en destruktiv politik i fyra år. Vårt val och vårt agerande innebär också att om Alliansen skulle hålla fast vid sin politik utan att förändra den kommer vi framöver att hamna i ett liknande läge där vi också är beredda att fälla en eventuell alliansregering som lägger fram en lika samhällsskadlig invandringspolitik.

I Sverigedemokraternas motion om utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner återfinns dels besparingar till följd av en mer restriktiv inriktning på invandringspolitiken och ett slopande av den subventionerade vården till illegala immigranter, dels kostnader som uppstår för det offentliga som ett resultat av högre generella arbetsgivaravgifter, satsningar på komvux och på yrkeshögskolan, förbättrade villkor för milersättning och en återställning av högkostnadsskyddet till tidigare nivåer. Kommunsektorns samlade finansiella sparande är exakt detsamma som i budgetpropositionen. Eftersom partiets samlade ram för utgiftsområdet överstiger den ram för 2015 som riksdagen har fastställt, med 6 277 miljoner kronor följer vi i detta avseende upp vår politik i form av ett särskilt yttrande.

Eftersom riksdagen har ställt sig bakom en annan budgetmotion och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där har den också avslagit Sverigedemokraternas förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster. Därför har vi valt att inte delta i beslutet om anslag inom utgiftsområde 25.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:1 Budgetproposition för 2015 utgiftsområde 25:

1. Riksdagen anvisar för budgetåret 2015 ramanslagen under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt följande uppställning.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:2842 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M, C, FP, KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de förändringar av det kommunala utjämningssystemet som det beslutades om i 2013/14:FiU3 ska fortsätta att gälla.

2014/15:2888 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Anslag för 2015 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen	
		M, C, FP, KD	SD
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	90 772 537	-3 161 850 ³	+3 235 400
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 712 965		-8 000
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	5 350		
Summa för utgiftsområdet	94 490 852	-3 161 850	+3 227 400

³ Se information om revideringar under rubriken Kompletterande information.

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2015 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	-3 049 850	87 722 687
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	±0	3 712 965
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	±0	5 350
Summa för utgiftsområdet	-3 049 850	91 441 002